

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.05.1974, sp. zn. 3 Tz 8/74, ECLI:CZ:NS:1974:3.TZ.8.1974.1

Číslo: 51/1974

Právní věta: Provozování soukromého výrobního nebo jiného výtěžného podnikání ve větším rozsahu naplňuje znaky trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. jen tehdy, jestliže je pachatel provozuje neoprávněně. Proto je třeba zkoumat, zda k výtěžné činnosti, kterou pachatel prováděl, je třeba povolení a zda je pachatel měl.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 16.05.1974

Spisová značka: 3 Tz 8/74

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Neoprávněné podnikání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 118

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51/1974 sb. rozh.

Provozování soukromého výrobního nebo jiného výtěžného podnikání ve větším rozsahu naplňuje znaky trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. jen tehdy, jestliže je pachatel provozuje neoprávněně. Proto je třeba zkoumat, zda k výtěžné činnosti, kterou pachatel prováděl, je třeba povolení a zda je pachatel měl.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 16. 5. 1974 sp. zn. [3 Tz 8/74](#).)

Nejvyšší soud ČSR v řízení o podané stížnosti pro porušení zákona vyslovil, že pravomocným rozsudkem okresního soudu Plzeň – město ze dne 29. 11. 1973 sp. zn. 3 T 97/73, jímž byli obvinění K. Š. a L. Š. uznáni vinnými trestným činem nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. a odsouzeni každý k peněžitému trestu v částce 2000 Kčs a pro případ, že by výkon tohoto trestu mohl být zmařen, k trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců, byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. a § 118 odst. 1 tr. zák., tento rozsudek zrušil a přikázal okresnímu soudu Plzeň – město, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu Plzeň – město ze dne 29. 11. 1973 sp. zn. 3 T 97/73 byli obvinění K. Š. a L. Š. uznáni vinnými trestným činem nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. a odsouzeni podle § 118 odst. 1 tr. zák. za použití § 53 odst. 1 tr. zák. každý k peněžitému trestu ve výši 2000 Kčs. Pro případ, že by výkon tohoto trestu mohl být zmařen, byl jim uložen náhradní trest odnětí svobody u každého v trvání tří měsíců. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 29. 11. 1973.

Proti tomuto rozsudku podal ministr spravedlnosti ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. v neprospěch obviněných stížnost pro porušení zákona. V ní vytýká, že okresní soud tím, že obviněným uložil podle § 118 odst. 1 tr. zák. jen peněžitý trest, porušil zákon, neboť podle tohoto ustanovení trestního zákona mohl uložit pouze trest odnětí svobody. Uložení peněžitého trestu podle § 53 odst. 1 tr. zák., pro jehož uložení byly splněny podmínky, přicházelo v úvahu vedle trestu odnětí svobody. V závěru stížnosti ministr spravedlnosti ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným rozsudkem byl porušen zákon v ustanovení § 118 tr. zák. ve prospěch obviněných, aby tento rozsudek zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že zákon byl porušen v širším rozsahu, než je vytýkáno stížností pro porušení zákona.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř. orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, a při svém rozhodování z něho vycházejí. Objasňují se stejnou pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch, a provádění v obou směrech důkazy. Okresní soud však nepostupoval podle těchto zásad trestního řádu.

Okresní soud na základě provedených důkazů zjistil, že obvinění K. Š. a L. Š. v době od srpna 1972 do konce června 1973 v Plzni na své zahradě pěstovali ve velkém bez řádného povolení příslušné organizace různé druhy alpínek, které pak prostřednictvím inzerce časopisu Zahrádkář nabízeli a prodávali zájemcům po celém území ČSSR; dosáhli tak za uvedené období čistého zisku ve výši 7752,40 Kčs. Pochybení soudu spočívá v tom, že v souvislosti se zjištěním, že obvinění pěstovali alpínky bez povolení, neobjasnili okolnost, zda k pěstování těchto rostlin prováděného za účelem prodeje, bylo povolení třeba, či nikoliv. Takové zjištění bylo v daném případě nezbytné pro právní posouzení skutku obviněných, neboť okolnost, že pachatel provozuje soukromou výrobní činnost „neoprávněně“, tedy bez povolení, ač k takové činnosti je povolení příslušného orgánu třeba, je jedním ze znaků trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák., jímž byli obvinění uznáni vinnými. Okresní soud se tu spokojil toliko s doznáním obviněných, že povolení k pěstování uvedených rostlin neměli, ale jinak další důkazy v tomto směru neprováděl. Soud při zjišťování skutečného stavu věci nebral v úvahu ustanovení § 6 odst. 1 vyhl. č. 13/1968 Sb., kterou se vyhláší pravidla obchodního podnikání, podle něhož mohou občané prodávat zemědělské produkty z vlastní rostlinné a živočišné produkce, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. S ohledem na toto ustanovení okresní soud měl v rámci dokazování vyžádat vyjádření příslušného národního výboru – odboru zemědělství, popřípadě ministerstva zemědělství o tom, zda skalničky lze považovat za zemědělské produkty, které lze pěstovat a bez povolení prodávat, nebo zda je třeba mít k jejich pěstování za účelem prodeje zvláštní oprávnění. Vyžádat toto vyjádření bylo třeba i proto, že z obsahu předpisů, na něž vyhláška č. 13/1968 Sb. odkazuje, zejména zákon č. 61/1964 Sb. o rozvoji rostlinné výroby a vyhlášky č. 62/1964 Sb., již se vydávají prováděcí předpisy k tomuto zákonu, podle níž mohou vyrábět osiva, sadby, školkařské výpěstky a provádět množení květin jen organizace pověřené k tomu ministerstvem zemědělství, případně zemědělské organizace na základě smlouvy, které s nimi tyto organizace uzavřely, nelze bezpečně zjistit, zda množení květin ve smyslu citovaných předpisů lze považovat i zjištěné jednání obviněných. Teprve po takto provedeném dokazování mohl okresní soud zjistit, zda obvinění, kteří na svém pozemku (zahradě) pěstovali skalničky a rozprodávali je, prováděli tuto soukromou výrobní činnost neoprávněně, jak to předpokládá ustanovení § 118 tr. zák.

Když tedy se soud omezil jen na zjištění, že obvinění v daném případě neměli povolení a nezjišťoval, zda k takové činnosti bylo povolení třeba a ve věci rozhodl, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř.

Je třeba přisvědčit stížnosti pro porušení zákona i v tom, že okresní soud porušil zákon ve výroku o trestu, když za trestný čin nedovoleného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. uložil obviněným peněžitý trest. Samostatně lze uložit jen takový trest, který trestní zákon ve zvláštní části za spáchaný trestný čin stanoví. Na trestný čin podle § 118 odst. 1 tr. zák. je v zákoně stanoven toliko trest odnětí svobody, a proto soud mohl obviněným, když je tímto trestným činem uznal vinnými, uložit samostatně jen takovýto trest. Peněžitý trest mohl obviněným uložit v daném případě jen vedle odnětí svobody, a to při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 53 odst. 1 tr. zák. Uvedeným postupem okresní soud porušil zákon v ustanovení § 118 odst. 1 tr. zák.